

nalani. Umesto da pomaže asocijaciji, nanosi joj štetu ili je čini sumnjivom ili, čak, i odvlači u sferu onog stilizovanja koje se graniči sa dečijim idealizacijama.

To je pubertetlijski teatar doslovnosti, tako udaljen od komplikovanih *zamišljanja* no-drame. Retorik nam je pokazao njegovo loše dejstvo. — Uticaj pubertetskih shvaćanja teatra može da uništi i smisao za dramsko u samoj stvarnosti (standardno shvaćenoj). Tu stav nije bitan. Misli kroz dekoracije, čak i onda kada je to borba za njihovo oživljavanje ili protiv njihovog oživljavanja, uloga je podjednako neuspela. Tako se gubi osećaj za komično, za dobar humor, za ironiju.

Inače, kako to da predstava ne može da bude izviždana? Ona prolazi. Tek toliko. To je shvatljivo samo onima koji ne mogu ni za trenutak da se odele od primitivne transmisije koju daje odvratno loša gluma, glupačka gluma, glupačko shvaćanje glume. *Sistemi* u glumljenju. Laza Kostić je govorio o pojavi *narodnog glumovanja*, uočavajući samo njeno prisustvo i izvesne načine. Ta gluma je morala da ih ima. To, međutim, nije bila ni gluma u začetku. Seme koje nikada nije proklijalo. Možda će se još gore govoriti, sa izvesne distance, o ovome što se sada naziva teatrom. Biće i to nekakvo glumovanje, ali ko zna kakvo. Jadno, najverovatnije.

Teatra nema. Zato nema ni sumraka teatra. Zato nema ni krize teatra. Ničeg nema. Taj talog pevača, prvaka, balerina, što se talasa na dnu šolje koju bi trebalo prevrnuti, i koji je zadobio pravo na život u izlogu, na mesto *uglednih ličnosti*, na pedeset procenata učešća u budžetu za kulturu, samo je *upotrebljiv*. To je jedino priznanje koje može da im se dodeli. KRAJ je davno ispisan. Njega nisu ispisali svesno, nego svojim prisustvom, po mračnoj tabli čiftnstva, pevajući naučene i nenaučene uloge, svoje kuplete i mlatarajući oskudnim blagom udova.

Teatar je muzej i kloaka, ujedno. Trulež iznad svega. I onaj bednik što uživa u vencima, krep-papiru i bronzi, a ponajviše u buketima grošićara koji se bave ispijanjem mlake krvi, dočekaće i taj dan da buket bude od plastike ili kartona, kakva je i njegova umetnost. Rinoceruska vilica teatra odumire. A tako je lepo počeo u kafani i na ledini, pred Kodžom i pred Kodžama. No, i Kodža je, u međuvremenu, stekao svoju ložu.

Joakim ot Vuič kao da još tabana prašnjavim drumovima, noseći pod otrcanim šeširom trnovi venac svoga mučeništva i mučeništva svoje umetnosti. Jecajući tragičeski, muza ide pred njim i nosi požarni barjak. A Pesnik koji nikada nije lagao sa gađenjem izlazi iz dojakošnjeg hrama. Gube se iluzije, sve sigurnije, sve predanije. Ne mogu svi da se voze u hintovu. Ni pozorište ne može.

A Kodža je prstom pokazivao, psovao, hteo da tuče štapom ravnatelje i glumstvujuće. Kodža je bio prvi kritičar našeg teatra i njegova najbolja publika, kako u građanskom, tako i u estetičkom smislu, ujedno. Njegove masne primedbe odzvanjale su zdravije i umnije, svakako, od isprevođenog i iscedenog, lažno umstvujućeg teksta.

Danas, kada je tako potreban, Kodže nema. Samo bi on mogao da unese neophodnu svirepost i surovost. Plačni i pogruženi Pesnik, baš zato što nikada nije lagao, neće moći da ubedi ni samoga sebe u svoje plačljive nazore. On će ostati pri konstrukcijama i nadahnuću koje mogu da mu prokrijumčare do hrama, s vremena na vreme, već dotrajale muze. Jer, ako sazna svu dubinu bede, ostaje mu tek da se oda top-lim lejama i šetnjama po zoo-parkovima. Da čita novine i užina sedeći u krevetu. Da voli lep tost i sočan biftek. Da razmišlja za javnost. Da uređuje tuđe glave, umesto da sređuje svoju. Takođe — da izabere smrt međupneumaticima ili u ispranim plah-tama bolnica koje ne leče. Slava mu!

Znajući da Pesnik nikada nije lagao
Muze mu milovahu kovrže i ude.

IVAN BAUMAN

6 PJESAMA

PARALELNI PRIJEVOD

unatoč svemu
teško je biti
onakav kakav
nekoć bijah
unatoč svemu
to je nemoguće
neljudski
uzalud teturam
do riječi
prihvati se
onda
recimo
prave žene
recimo
nečeg takvog

uzalud teturam
od riječi
od riječi
teško je biti
onakav kakav
nekoć bijah
to je nemoguće
neljudski
prihvati se
recimo
prave žene
recimo
unatoč svemu
nečeg takvog
unatoč svemu

VEDRO RUJANSKO POPODNE

lijepo zatočen
optočene glave prozorom
i suprotnim vratima
zbiļjski uznemiren vedrinom
ovog rujanskog popodneva

bože momci sjede i preklapaju
krasne se nimfice nude

bože premalenog li prostora
čak se ni nasmijati ne možeš
ovoj uljudnoj komediji

zastajem pa onda zastajem
da i liježem i trčim
pijem tvrdo ako ustreba
i trijezan sam do iznemoglosti
to onaj davni grč
šapat skromne ulice i mekih pokrivača
sve usputnosti brojne finese
vjekovnog posla
ah k vragu priznajem da ne znam

FINO DRUŠTVO

jedan dva tri jedan dva pet
ovo je stol za kojim sam i
jučer sjedio jučer sjedio
tra tra tra tratatata
misli ne gnjavi obara zovi
znaš gala je bila ma znaš je
onda sutra čuj nemoj rano
isto isto ne neću više
silan posao za vratom
važi produžimo dane
budimo dosljedni bar jednom
hajde u redu
tra tra tra tratatata
brišem brčine elegantnim kretom
vidiš kako je to teško shvatiti
ali pogledaj s druge strane
nabrajaj nabrajaj još malo
to radiš tako zgodno
opet opet opet opet
vrisni krikni udaraj
kakva je ovo ludnica
sutra ali nemoj rano
izgleda da nas tjeraju

zar i sad zadnji
varaš se ni govora
sve skupa nije vrijedno
ali dok možemo barem pokušavamo

I DALJE SMO TRČALI

prava zbrka jurišni odredi
krasne bombe samo su prštale
klatili smo se ovamo i onamo
noći i dani dani i dani
ma sve uzalud
kad je prvi već naveliko ljubio

GOTOVO DA JE DOBRO

uz vrtanu ogradu
šarene stolice
blještave čaše
a samo nas nema ovdje
i tko zna gdje smo
obuzeti svatko
svojom divnom temom
i gotovo da je dobro
što nas ovdje tako
potpuno nema

PORTRET JEDNE

užasno tužna ljepovito lijepa
od grudnjaka do slipa
12 katova dimenzije natječajne
kakvo ulje ugljen riječi ništa
ništa

samo drugo tijelo
moglo bi pokazati sve njezine šumove
zavijutke uzdahe
još mazno jutro kad nema vremena
da se sjeti iščezle slike
kako je trčala kako je voda bila

okrutna
ma kakve tehnike
iskonski elementarno bi je trebalo
kraj nje je estetika smiješna
zači u šumu skinuti naslage odlijepiti
trepavice zguliti lak spaliti periku
zbiļja zbiļja ludo dobra cura
ali žalosno direktna